

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/154/154/97

AKCJA „MAŁOLAT” W OPINII SPOŁECZNEJ

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, GRUDZIEŃ '97

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

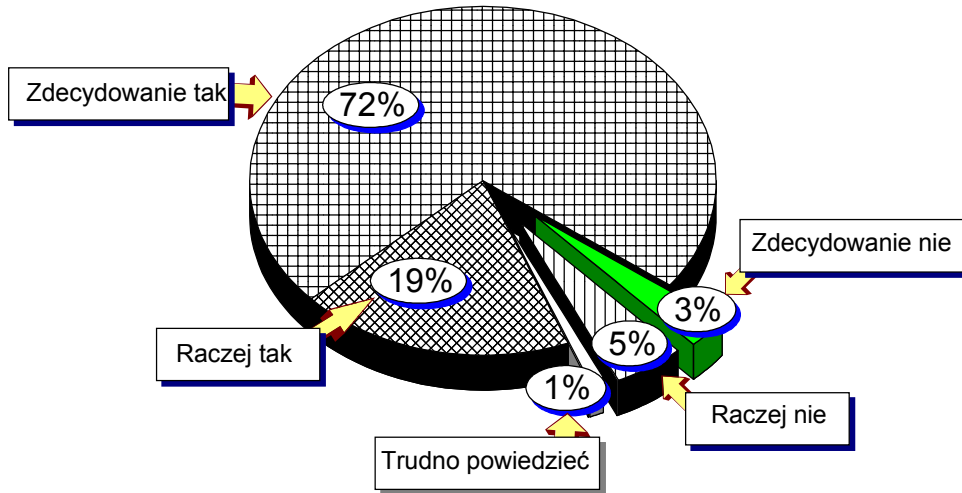
W ostatnich tygodniach media poświęcały wiele miejsca inicjatywie władz miejskich Radomia, które wspólnie z radomskim rzecznikiem praw dziecka i miejscową policją podjęły decyzję o kontrolowaniu nieletnich przebywających w nocy na ulicach miasta. Akcja „Małolat” wywołała kontrowersje i ogólnopolską dyskusję. Jedni uznali tę inicjatywę za bezprawną, niezgodną z Konstytucją, tożsamą z łamaniem swobód obywatelskich młodzieży. Inni przeciwnie - podkreślają dydaktyczny i profilaktyczny aspekt przedsięwzięcia. Dyskusje między prawnikami, rzecznikiem praw dziecka, rzecznikiem praw obywatelskich, policją i pedagogami są publicznie znane. W listopadowym sondażu CBOS¹ chcieliśmy się dowiedzieć, co na ten temat myślą obywatele naszego kraju.

Wyniki badań są jednoznaczne i wskazują na powszechną akceptację (91%) instytucjonalnego sprawowania kontroli nad nieletnimi przebywającymi w nocy poza domem. Swoje poparcie dla inicjatywy zapoczątkowanej w Radomiu deklarują wszystkie grupy społeczne i demograficzne. Najwięcej oponentów (odpowiedzi *Raczej nie* i *Zdecydowanie nie* łącznie) jest wśród najmłodszych respondentów (18%), zwłaszcza uczniów i studentów (28%). Nielicznymi, ale zdecydowanymi przeciwnikami (odpowiedzi *Zdecydowanie nie*) tej akcji - oprócz ludzi młodych (8%) oraz uczniów i studentów (13%) - najczęściej są także mieszkańcy wielkich miast (12%). Nieco częściej niż pozostali wyraźnie przeciwstawiają się zatrzymywaniu i legitymowaniu nieletnich również badani z wyższym wykształceniem (7%), nie uczestniczący w praktykach religijnych (10%), a spośród grup zawodowych - przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji (8%) oraz prywatni przedsiębiorcy (6%).

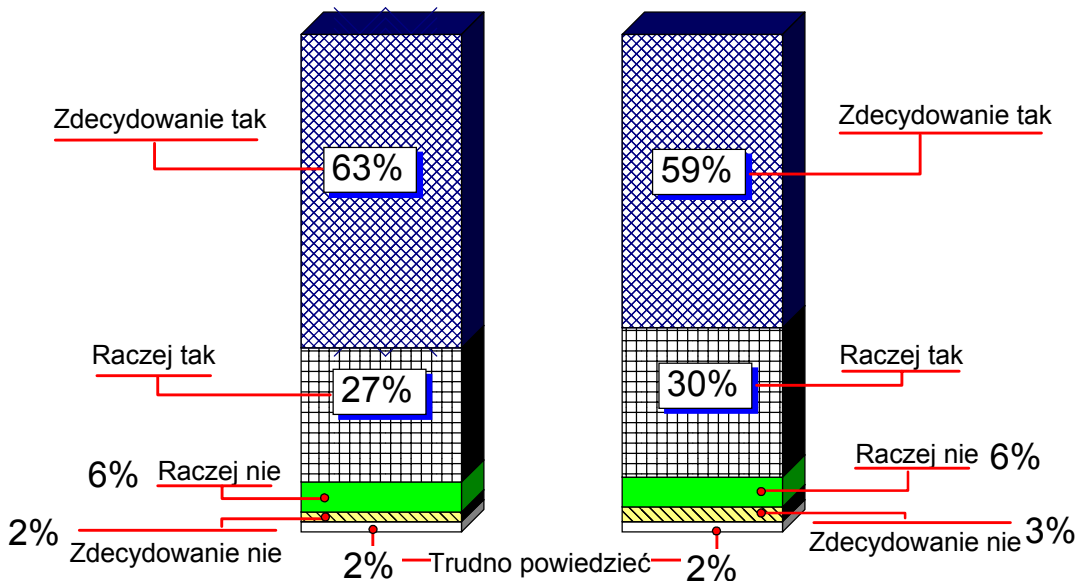
¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (90) przeprowadzono w dniach 20-25 listopada '97 na 1159-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków.

RYS. 1. W OSTATNICH TYGODNIACH DUŻO MÓWI SIĘ O LEGITYMOWANIU I ZATRZYMYWANIU W NIEKTÓRYCH MIASTACH MŁODZIEŻY NIELETNIEJ PRZEBYWAJĄCEJ W GODZINACH NOCNYCH NA ULICACH BEZ OPIEKI DOROSŁYCH. JAK PAN(I) SĄDZI, CZY TAKIE POSTĘPOWANIE WŁADZ MIEJSKICH JEST SŁUSZNE?

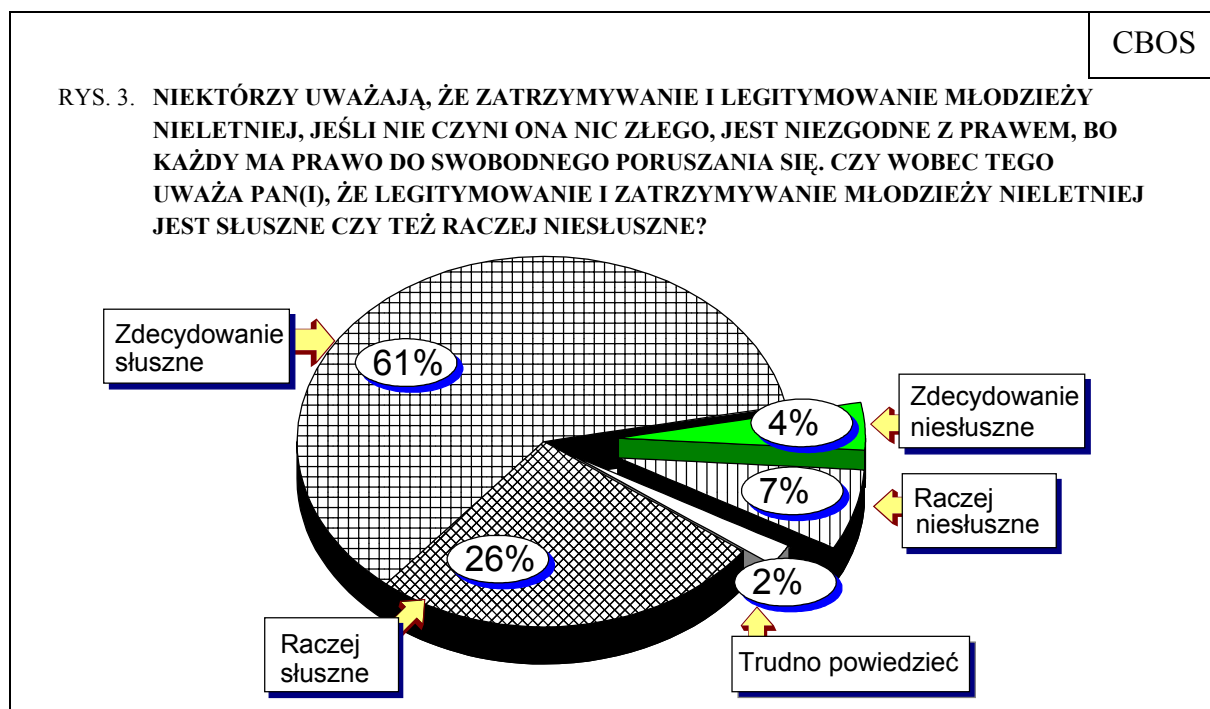

Za akceptacją zatrzymywania i legitymowania nieletnich kryje się przeświadczenie, a może tylko nadzieja, że działania te spowodują spadek narastającej ostatnio fali groźnych i brutalnych przestępstw, a także ograniczą liczbę nieletnich wśród ofiar tych przestępstw.

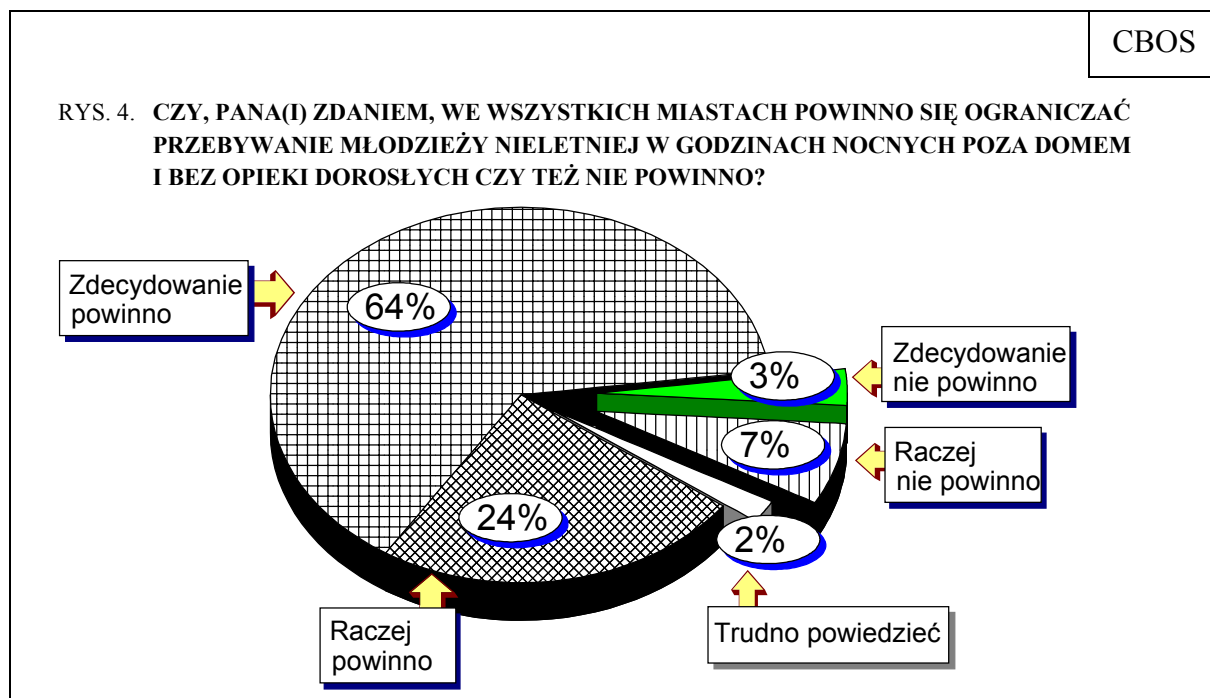
**RYS. 2. CZY UWAŻA PAN(I), ŻE:
POMOŻE TO W WALCE Z PRZESTĘPCZOŚCIĄ MŁODZIEŻY
ZMNIĘJSZY TO LICZBĘ OFIAR PRZESTĘPSTW WŚRÓD MŁODZIEŻY**

Zdecydowana większość ankietowanych (87%) nie obawia się, iż zatrzymywanie i legitymowanie młodzieży godzi w swobody obywatelskie i narusza prawo.

Istnieje też społeczne przyzwolenie na rozszerzenie radomskiej akcji „Małolat” na inne miasta w Polsce.

Ankietowani wykazują zaskakującą konsekwencję w odpowiedziach na wszystkie pytania dotyczące akcji „Małolat”. Wynika z nich powszechne poparcie dla podjętej inicjatywy i uznanie jej za legalną. Wydaje się, że u podstaw tej rzadko spotykanej w badaniach opinii jednomyślności Polaków leży zagrożenie poczucia osobistego bezpieczeństwa. Akceptację inicjatywy radomskiej i zgodę na rozszerzenie jej zasięgu na inne miasta można interpretować jako wyraz nadziei na powstrzymanie udziału nieletnich (zarówno po stronie sprawców, jak i ofiar) w szerzącej się przestępczości, a nie jako przyzwolenie na ograniczanie swobód obywatelskich młodzieży.

Należy przypomnieć, że przestępczość zajmuje drugie miejsce wśród osobistych lęków i niepokojów Polaków i trzecie - wśród najważniejszych zagrożeń dla kraju².

---

² Zob. komunikat CBOS „Obawy i niepokoje Polaków”, luty '97.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. W ostatnich tygodniach dużo mówi się o legitymowaniu i zatrzymywaniu w niektórych miastach młodzieży nieletniej przebywającej w godzinach nocnych na ulicach bez opieki dorosłych. Jak Pan(i) sądzi, czy takie postępowanie władz miejskich jest słuszne?

(%)

	Zdecydo- wanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydo- wanie nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	72	19	5	3	1	1159
Płeć						
Mężczyźni	69	21	6	3	1	549
Kobiety	74	18	3	3	2	610
Wiek						
do 24 lat	57	20	10	8	5	161
25-34	69	22	7	3	0	206
35-44	70	21	7	1	1	273
45-54	78	15	2	5	1	172
55-64	78	15	2	1	4	161
65 lat i więcej	78	20	1	1	1	185
Miejsce zamieszkania						
Wieś	71	22	4	2	1	429
Miasto do 20 tys.	66	17	11	3	2	137
od 21 do 100 tys.	73	22	2	0	3	230
101-500 tys.	78	12	7	2	1	235
501 tys. i więcej mieszk.	65	18	3	12	2	124
Region						
Północny	77	12	6	3	1	135
Zachodni	68	22	7	2	1	121
Środkowozachodni	76	18	5	2	0	174
Środkowy	69	17	5	6	3	198
Wschodni	75	17	3	4	1	142
Południowo-wschodni	65	27	4	3	1	166
Południowo-zachodni	72	20	4	1	3	225
Wykształcenie						
Podstawowe	77	17	3	1	2	356
Zasadnicze zawodowe	74	18	5	3	0	329
Średnie	66	22	6	4	3	366
Wyższe	68	19	5	7	2	108
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	66	18	7	8	2	103
Prac. umysł. niż. szczebla	64	22	9	4	2	105
Pracownicy fiz. - umysł.	76	17	3	2	2	82
Robotnicy wykwalifikowani	81	11	5	3	1	142
Robotnicy niewykwalifik.	69	28	0	0	3	54
Rolnicy	74	19	6	0	0	71
Prywatni przedsiębiorcy	74	15	5	6	0	36
Bierni zawodowo						
Renciści	75	22	1	1	1	132
Emeryci	80	18	1	1	1	214
Uczniowie i studenci	40	25	15	13	7	74
Bezrobotni	71	17	3	3	1	69
Gospodynie domowe i inni	69	24	8	0	2	77
Pracujący poza rolnictwem						
Sfera budżetowa	70	16	6	5	4	137
Sektor państwowy	73	17	5	4	1	126
Sektor prywatny	71	19	5	2	2	257
Spółdzielczość	70	20	3	7	0	26
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 200 zł	73	17	6	2	2	173
201 - 325	72	21	5	2	1	213
326 - 449	77	17	4	1	1	204
450 - 599	77	15	3	4	1	175
Powyżej 599 zł	68	19	6	6	2	213
Ocena własnych war. mater.						
Złe	73	18	4	3	2	351
Średnie	74	19	5	2	1	530
Dobre	65	21	6	5	3	277
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	82	15	2	1	0	53
Raz w tygodniu	75	19	3	1	1	581
Kilka razy w miesiącu	65	21	7	5	1	149
Kilka razy w roku	70	17	7	3	4	272
W ogóle nie uczestniczy	60	24	5	10	1	104
Poglądy polityczne						
Lewica	73	19	3	3	2	233
Centrum	74	18	6	2	1	329
Prawica	68	21	5	4	1	382
Trudno powiedzieć	74	17	4	2	4	215